

COP29'dan Sonra Yansımalar

Karbon Kredisi Kurulları Onaylandı

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçevesi 29. Taraflar Konferansı (COP 29) Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de başladı.

11-24 Kasım 2024 tarihleri arasında gerçekleşecek olan COP29 konferansında karbon kredisiyle ilgili önemli bir gelişme yaşandı. COP29'un ilk gününde karbon kredisi kurallarının onaylanması, küresel iklim politikaları açısından önemli bir gelişme. Bu tür kurallar, uluslararası karbon ticaretinin etkinliğini artırmayı ve karbon emisyonlarını azaltmayı hedefliyor. Karbon kredisi, bir şirketin ya da ülkenin belirli bir miktar karbon emisyonunu dengelemek amacıyla başka bir yerden yapılan emisyon azaltımıyla denkleştirilmesini sağlayan bir mekanizmadır. Bu krediler, genellikle yenilenebilir enerji projeleri, orman koruma ve karbonsuzlaştırma gibi çevresel projelerle ilişkilendirilir.

COP29'da onaylanan kurallar, karbon kredisi piyasasının şeffaflığını ve doğruluğunu artırmayı amaçlıyor. Bu, karbon kredisi ticaretinin "yeşil yıkama" gibi kötüye kullanım potansiyelini azaltmayı da hedefler. Aynı zamanda, bu kuralların, gelişmekte olan ülkeler için daha fazla finansman

ve destek sağlama potansiyeli bulunuyor, çünkü bu ülkelerde karbon kredisi projeleri daha kolay uygulanabilir.

Genel olarak, karbon kredisi kurallarının güncellenmesi, küresel ısınmayı sınırlamaya yönelik çabaları desteklemek için daha etkili ve güvenilir bir yöntem olarak görülüyor. Ancak, bu kuralların nasıl uygulanacağı ve ne derece etkin olacağı zamanla netleşecektir.

İklim Yönelik Yeşil Finansman Kritik Önem Taşıyor

Bu yılki zirvede, zararlı emisyonların azaltılması ve aşırı hava koşullarına uyum sağlamak için gerekli olan finansman sağlanması konuları gündemde yer alıyor. 2009 yılında Kopenhag'da düzenlenen COP15'te, gelişmiş ülkelerin geliştirmekte olan ülkelere iklim politikalarını desteklemek üzere her yıl 100 milyar dolar sağlaması kararlaştırılmış ve bu hedefe 2022'de ulaşılmıştı.

Ancak daha önceki COP'larda bu miktarın yetersiz olduğu sıkça dile getiriliyordu. Geliştirmekte olan ülkeler, 2030 yılına kadar yılda 1 trilyon dolar talep ediyor ve bu miktarın aşırı hava olayları sonucu oluşan tahribatı onarma çalışmalarını da kapsamı gerektiğini savunuyor.

Eğer taraflar bu yılki zirvede finansman konusunda iyi bir anlaşmaya varabilirse, gelecek yıl Brezilya'da yapılacak COP30'da ülkelerin emisyon azaltma planlarını daha yüksek hedeflerle sunmaları teşvik edilebilir.

COP29'un ilk gününde ise ülkeler arasında karbon kredisi ticaretini düzenleyen kurallar onaylandı. Onaylanan kurallar, gelişmiş ülkelerin kendi ülkelerinde daha maliyetli olan emisyon azaltım adımlarını erteleyip, geliştirmekte olan ülkelerdeki daha düşük maliyetli iklim projelerine katkıda bulunmasına olanak sağlıyor.

Anlaşma, karbon kredisi ticaretini Birleşmiş Milletler (BM) gözetiminde küresel bir karbon piyasasına taşımak için gerekli netliği sağlamayı hedefliyor. Ülkeler, ağaç dikimi veya ormanların korunması gibi projelerle başka ülkelerde sera gazı azaltımının sağlanmasıyla kendi emisyon hedeflerine katkıda bulunabilecektir.

Karbon kredisi ticaretine piyasanın güvenilir olmadığı gerekçesiyle karşı çıkanlar da var. Özellikle gönüllü karbon piyasalarında geçmişte yaşanan

sahte projeler ve suiistimaller piyasaya olan güveni sarsarak sıkı ve güvenlik odaklı kuralların getirilmesi gerektiğine dair çağrılarını artırdı.

Carbon Market Watch kuruluşundan Politika Uzmanı Isa Mulder, kuralların zirvenin ilk gününde tartışmasız bir şekilde kabul edilmesinin, zirve sürecine olan güveni zedelediğini belirtti. Mulder, *“COP29’a kapalı kapılar ardında yapılan bir anlaşmayla başlamak, şeffaflık ve uygun yönetim adına kötü bir örnek teşkil ediyor”* dedi.

“İklim Krizi Gelecekte Değil, Bugün Yaşanmakta Olan Bir Sorun”

COP29 İklim Zirvesi’nin açılış töreninde konuşan ve başkanlık görevini devralan Mukhtar Babayev, Paris İklim Anlaşması’nın geleceği açısından bu yılki zirveyi “hakikat anı” olarak nitelendirdi.

Babayev, iklim değişikliğinin etkilerinin gelecekte değil, bugün yaşanan bir sorun olduğunu vurgulayarak insanları acı çekmeye ve ölüme sürüklediğini belirtti.

İklim müzakerelerinin iki temel hedefi olduğunu belirten Babayev, *“Birincisi, güçlü hedeflerin desteklenmesi ve ikincisi, iklim eyleminin daha da etkin hale getirilmesi. Daha da önemlisi, bu unsurların her ikisi de daha fazla finansman sağlanmasına katkıda bulunmalı”* dedi.

“İklim Finansmanı Her Ulusun Çıkarıdır”

Birleşmiş Milletler İklim Şefi Simon Stiell de açılış konuşmasında, iklim değişikliğinin her bireyi bir şekilde etkilediğini, enerji maliyetlerini artırdığını, küresel istikrarsızlığı derinleştirdiğini ve can kayıplarına yol açtığını vurguladı.

Stiell, ülkelerin en az üçte ikisinin emisyonları hızlı bir şekilde azaltmayı göze alamamaları durumunda, her ulusun büyük bir bedel ödeyeceğini belirterek *“Eğer uluslar tedarik zincirlerini dayanıklı hale getiremezse, küresel ekonomi açmaza girebilir. Hiçbir ülkenin buna karşı bağımsızlığı bulunmuyor”* dedi.

İklim finansmanına da değinen Stiell, *“İklim finansmanının hayır amaçlı olduğu fikrinden vazgeçelim. Yeni ve iddialı bir iklim finansmanı hedefi, en büyük ve en zengin ülkeler de dahil olmak üzere, her ulusun çıkarını gözetiyor”* ifadelerini kullandı.

“COP 28 Başkanı Sultan Al Jaber’den Söylemden Eyleme Geçiş Vurgusu”

COP28 Başkanı Sultan Al Jaber ise COP29 başkanlığını Babayev’e devrederken başkanlığını yürüttüğü zirveye dair olumlu değerlendirmelerde bulundu. Al Jaber, zirvede fosil yakıtlar konusunda tarihi bir anlaşmaya varıldığını vurguladı ve *“BAE Uzlaşısı ile birçok kişinin imkânsız gördüğü bir şeyi başardık”* dedi.

Al Jaber ayrıca, 2030 yılına kadar sıfır metan emisyonu hedefi koyan Petrol ve Gaz Karbon Azaltma Bildirgesi’ne küresel üretimin %44’ünü temsil eden şirketlerin katıldığını hatırlattı ve *“tarihin sözlerle değil, eylemlerle yargılanacağını”* ifade ederek bu taahhütlerin arkasında durdu.

Güçlü Kurallar ve Denetim Şart

“Madde 6” denetim organının eski başkanı ve mevcut üyelerinden biri olan Olga Gassanzade ise yeni standartların sağlam olduğunu olmasına karşın sürece yönelik eleştirileri haklı buldu. Buna karşın gelişmekte olan dünyaya karbon finansmanı dağıtımını ölçeklendirmek için madde 6.4’ü mümkün olan en kısa sürede işlevsel hale getirmenin de kritik önem taşıdığını belirtti.

Karbon piyasalarını eleştirenler, dengeleme projelerinin geçmişte aşırı vaatlerde bulunup yetersiz performans gösterdiğine, korunması gereken ormanların yangınlarla yok edildiğine ve yenilenebilir enerji projelerinden kaynaklanan emisyonların, muhtemelen zaten inşa edilecek olmalarına rağmen bilançolara yansıtıldığına dikkat çekiyor.

Uluslararası Çevre Hukuku Merkezi’nden avukat Erika Lennon, *“Karbon piyasalarının iddia ettikleri gibi davranmadığını ve insanların haklarını ihlal eden piyasa projelerine defalarca tanık olduk. “Tüm bu suistimalleri önleyecek güçlü kurallar konulmazsa, Paris Anlaşması’nın bütünlüğü tamamen zedelenebilir.”* dedi.

Friends of the Earth'ten Lise Masson da anlaşmanın hayal kırıklığı yarattığını söyledi: *"COP29'un ilk gününde karbon piyasalarından söz edilmesi kabul edilemez ve tüm sürecin güvenilirliğini zedeliyor. Ayrıca, küresel güneydeki toplumlar, yerli halklar ve her şeyden önce küçük köylü çiftçiler üzerinde yıkıcı etkileri olacak küresel bir karbon piyasasının kapılarını açıyor. Karbon piyasaları iklim finansmanı değildir ve küresel güneye olan iklim borcunu ödemek yerine bu yeni sömürgeci planların COP29'un bir başarısı olarak desteklenmesini kabul edemeyiz.*

COP29: Ülkeler Yeni Karbon Piyasası Kurallarını, Standartlarını Onaylarken Küçük Bir Zafer

Karbon piyasalarının kurulması, 2015 Paris Anlaşması'nın henüz yürürlüğe girmemiş olan son parçasıdır, çünkü bu çok karmaşık ve teknik yapının kuralları, yöntemleri ve prosedürleri hala kesinleşmemiştir.

Pazartesi gecesi geç saatlerde, katılımcı ülkeler en az iki yıldır beklemede olan karbon piyasalarıyla ilgili birkaç yeni standart ve kuralı onayladılar. Karbon piyasaları, emisyonları azaltmak amacıyla karbon kredilerinin ticaretine izin verir. Kendisinden beklenenden daha az emisyon yayan bir kuruluş, emisyon standartlarına ulaşamayan başka bir kuruluşla para karşılığında alınıp satılabilen karbon kredileri kazanır. Bunun gibi bir mekanizma, bunu yapmak için parasal teşvikler sunarak emisyon azaltımlarını hızlandırmayı amaçlamaktadır.

Karbon piyasalarının kurulması, 2015 Paris Anlaşması'nın henüz yürürlüğe girmemiş olan son parçasıdır, çünkü bu çok karmaşık ve teknik yapının kuralları, yöntemleri ve prosedürleri hala kesinleşmemiştir. COP29'un bu standartlardan birkaçına onay vermesi, ileriye doğru atılmış küçük bir adıma işaret ediyor, ancak daha birçok adımın atılması gerekiyor.

COP29'da Kayıp ve Zarar Fonu işlevsel hale getirilirken; Küresel Karbon Piyasalarının hayata geçirilmesine karar verildi

Karbon piyasalarının kurulması, 2015 Paris Anlaşması'nın henüz yürürlüğe girmemiş olan son parçasıdır, çünkü bu çok karmaşık ve teknik yapının

kuralları, yöntemleri ve prosedürleri hala kesinleşmemiştir.

Pazartesi gecesi geç saatlerde, katılımcı ülkeler en az iki yıldır beklemede olan karbon piyasalarıyla ilgili birkaç yeni standart ve kuralı onayladılar. Karbon piyasaları, emisyonları azaltmak amacıyla karbon kredilerinin ticaretine izin verir. Kendisinden beklenenden daha az emisyon yayan bir kuruluş, emisyon standartlarına ulaşamayan başka bir kuruluşla para karşılığında alınıp satılabilen karbon kredileri kazanır. Bunun gibi bir mekanizma, bunu yapmak için parasal teşvikler sunarak emisyon azaltımlarını hızlandırmayı amaçlamaktadır.

Karbon piyasalarının kurulması, 2015 Paris Anlaşması'nın henüz yürürlüğe girmemiş olan son parçasıdır, çünkü bu çok karmaşık ve teknik yapının kuralları, yöntemleri ve prosedürleri hala kesinleşmemiştir. COP29'un bu standartlardan birkaçına onay vermesi, ileriye doğru atılmış küçük bir adıma işaret ediyor, ancak daha birçok adımın atılması gerekiyor.

*** Kayıp ve Zarar Fonu Mısır'daki COP27'de kurulmuştu**

Kayıp ve Zarar Fonu, Mısır'da düzenlenen COP27'de iklim değişikliğinin etkilerine karşı en savunmasız ülkelere mali yardım sağlamak amacıyla kurulmuştu. Birleşik Arap Emirlikleri'nde düzenlenen COP28 sırasında Fonun başlatılmasına karar verilmiş, ancak tam olarak işler hale getirilmemişti.

*** Paris Anlaşması'nın 6. Maddesi onaylandı**

COP29 Başkanlığı, Paris Anlaşması'nın 6. maddesi kapsamındaki karbon piyasalarıyla ilgili müzakerelerin 10 yıl süren bekleyişin ardından sona erdiğini duyurdu. COP29'da küresel karbon piyasaları aracılığıyla uluslararası iş birliğini artırmaya, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemeye ve sera gazı emisyonlarının azaltımına katkıda bulunmaya yönelik olan Paris Anlaşması'nın 6.4. maddesi kabul edildi. Böylelikle Anlaşmaya taraf ülkeler arasında karbon ticareti ve diğer uluslararası iş birliği mekanizmalarını düzenleyecek standartlar üzerinde uzlaşıldı.

*** Ulusal iklim planlarını uygulama maliyetini yılda 250 milyar**

dolara kadar azaltması bekleniyor

Paris Anlaşması Madde 6.4, özel sektörü ve devlet dışı aktörleri de içine alacak şekilde ülkelerin karbon piyasaları aracılığıyla emisyon ticareti yapmalarına ve bu sayede ulusal hedeflerine ulaşmalarına imkân tanımakta. Bu iş birliği ile ülkelerin ulusal iklim planlarını uygulama maliyetinin yılda 250 milyar dolara kadar azaltılması beklenmekte.

COP29 Yılda 300 Milyar Dolarlık Finansman Anlaşmasıyla Sona Erdi

Bu yıl İklim Konferansı'nın odağında iklim finansmanı yer aldı. COP29'da gelişmekte olan ülkelere iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele edebilmelerine yardımcı olmak üzere 2035 yılına kadar "yılda 300 milyar dolar finansman sağlaması hedefi" konusunda anlaşmaya varıldı.

Yeni Toplu Sayısal Hedef (NCQG) olarak anılan finansman konusuna ilişkin anlaşma, gelişmekte olan ülkeler için kamu ve özel kaynaklardan sağlanan finansmanın 2035 yılına kadar yılda en az 1.3 trilyon ABD dolarına çıkarılması amacıyla birlikte çalışma çağrısında bulunuyor. Anlaşmada ayrıca, iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele edebilmelerine yardımcı olmak üzere gelişmekte olan ülkelere yönelik kamu finansmanının, önceki hedef olan yıllık 100 milyar ABD dolarından 2035 yılına kadar yıllık 300 milyar ABD dolarına çıkarılması yer alıyor. Yeni hedef bir önceki hedefin üç katına ulaşmış olsa da, gelişmekte olan ülkelerin yıllık 1.3 trilyon dolar tutarındaki finansman talebi yer aldı.

COP29'da Paris Anlaşması'nın 6.4 Maddesi kapsamında karbon kredilerinin oluşturulmasına yönelik standartlar üzerinde uzlaşmaya varıldı. 2015 yılında ilan edilen Paris Anlaşması'ndan 9 yıl sonra kabul edilen küresel karbon kredisi ticaret sistemi ile ülkelerin veya şirketlerin karbon emisyonlarını azaltmaya yönelik projelere ödeme yaparak emisyonlarını dengelemelerinin yolu açılmış oldu.

COP29'da ele alınan bir diğer konu geçen yıl Dubai'de anlaşmaya varılan fosil yakıtlardan uzaklaşma ve yenilenebilir enerji kapasitesinin 2030'a kadar üç katına çıkarılmasına ilişkin "Küresel Durum Değerlendirmesi" (Global Stocktake – GST) taahhüdü oldu. Taraflar bu hedeflerin nasıl

gerçekleştirileceğine ilişkin bir uzlaşmaya varamadı.

28 Kasım Perşembe günü **SBN “Üyelere Özel COP 29’daki Gelişmeler Webinarı”** gerçekleşti. Webinar kaydını daha sonra izlemek için duyuruları takipte kalabilirsiniz!

SBN İletişim

Cansu Duran

[cansud \[at\] surdurulebilirlik.com.tr](mailto:cansud[at]surdurulebilirlik.com.tr)

Furkan Mutluol

[furkanm \[at\] surdurulebilirlik.com.tr](mailto:furkanm[at]surdurulebilirlik.com.tr)

[Tercihlerinizi Yönetin](#) | [Tercihlerinizi Yönetin](#)